komt het in het leven voor, dat ons hoofd vol van iets is, en dat het ons brandt op de tong, maar dat we met alle wilsinspanning ons be dwingen om het *niet* te zeggen, wijl het onkiesch of onbetamelijk zou zijn.

We weten dus zeer wel, dat „een gedachte" iets is, dat in ons hoofd klaar en gereed kan liggen, hoe en waar weten we niet precies, maar dat er is, en als de grendel maar van de lippen gaat, er uit wipt, en dan overschrijdt in het hoofd van den ander die naar uw woord hoort.

Vooral bij menschen in woede is dat teeken achtig. Dan kropt wie boos werd, zijn gedachte eerst op. Het perst in heel zijn wezen. Hij wordt er op het purper-rood af in heel zijn gelaat van. Eindelijk kan hij niet meer, en het scheldwoord tegen den ander komt er uit. En nauwlijks wipt die gedachte, dat die andere man een „schelm" is, door het giftig woord, in het brein van den ander over, of ook die andere wordt rood, wordt woedend, en ge ziet voor uw oogen, dat er een *vreeselijk iets* uit dien éénen in den anderen is overgegaan, dat het is, of er een bijtend insect in zijn hersens inkroop, en dat dat *iets* hem ontzet, berooft en hem zich zelven doet vergeten.

Maar veel minder leeft in ons het besef van het tweede onderscheid, t. w. dat tusschen de *naderende* en de reeds *aangekomen* gedachte, waarop hier de Schrift wijst. Of om het in Schrift termen uit te drukken, tusschen de gedachte die *nog verre van ons is*, en de gedachte die ons *reeds nabij* is gekomen.

Lieden die voor het publiek te schrijven of te spreken hebben, weten wel van dat onderscheid. Dan zweeft wat ze schrijven of zeggen willen, eerst in vage verte, half nevelachtig voor het oog van hun geest, en eerst bij veel nadenkens en na veel overleggens, komen hun gedachten zéér klaar en helder voor hen te staan; en de onbegrijpelijkheid van veel andere sprekers en schrijvers, komt alleen daar vandaan, dat ze gaan spreken of schrijven, voordat ze hun gedachten uit die zwevende verte vlak bij zich hebben gehaald en goed in de oogen hebben gezien. Een wezenlijke plaag voor hun hoorders of lezers.

Ook weten de plannenmakers iets van dat onderscheid tusschen gedachten *van verre* en gedachten van *nabij*. Ze hebben dan een denkbeeld, maar zeggen zelven, dat hun gedachten *nog niet rijp* zijn, en toeven daarom met de uitvoering. Ze staan nog besluiteloos.

Maar die gedachtentolken en plannenmakers nu daargelaten, let de gewone mensch haast zoogoed als niet op dat onderscheid, en leeft onder den indruk, alsof zijn gedachten pas in en uit den dop komen op hetzelfde oogenblik, dat hij ze door zijn hoofd voelt vliegen.

En tegen die lichtzinnige opvatting nu waarschuwt de Schrift u.

Zoo is het *niet*.

Uw gedachten als ze in uw opkomen, zijn reeds lang van verre in aantocht geweest. Ze zijn u van lieverleê genaderd. En nu pas kwamen ze in uw gezichtsveld. Naamt ge ze in u op. En waren ze als *uw* gedachten door u herkend.

Dit is een gewichtig stuk der zelfkennis.

Ge zijt een denkend en een willend wezen, en dat denken en willen komt *boven den grond* uit en teelt gedachten en wilsdaden. Maar om dat te kunnen doen, is het denken en willen reeds lang voorsf *onder den grond* werkzaam geweest. Ons denken en ons willen heeft *een wortel*.

Nu is het een kind eigen, om geen wortel te denken. Een jong kind, dat pas ontwaakt, beeldt zich niet anders in, of al die boomen en planten staan daar zoo *op* den bodem. Maar wie verder kwam, en ervaring kreeg, weet beter. Hij weet, dat er nooit vrucht aan boom of plant uitkomt, of die vrucht heeft een langen weg afgelegd, en soms maanden over dien weg gedaan, eer ze diep uit den wortel, door den stengel heen, uit den knop als bloesem, en uit den bloesem als vrucht was te voorschijn gekomen.

Op het eind van den winter ziet ge nog niets dan dorre takken. De vrucht is nog verre. Maar God ziet die vrucht reeds van verre, en ziet het hoe ze rustelooos bezig is, om, stengel en tak te naderen.

En zoo nu, zegt de Schrift u, is het ook in uw verborgen gemoedsleven. Ook daar liggen die zaden van uw gedachten, die straks ontkiemen zullen, reeds voorlang gereed, en zijn bezig zich uit hun omhulsel te werken, en op te schieten, en uw bewustzijn te naderen, maar zonder dat gij er iets van merkt.

Ze zijn dan voor u nog *te ver*.

Maar God kent ook dan reeds *van verre* de gedachten, die heimelijk in u opklimmende en u naderende zijn.

Aan uw weten van uzelf gaat Gods weten omtrent uw innerlijk bestaan vooraf.

Ook uw gedachten zijn dus geen losse zandkorrels, die door den trechter van uw bewustzijn glijden, maar uw gedachten hangen onderling saam, ze staan met elkander in verband, de ééne teelt de andere, en alle saam worden ze ontvangen door bezwangering, hetzij uit uw eigen natuur en herinnering en verbeelding, hetzij uit de geestelijke wereld, door goede of kwade engelen, door Satan of door uw God.

Hierin steekt ongetwijfeld een deel van uw rijkdom, want God kan, ongemerkt, het zaad van een denkbeeld in u doen overwaaien, dat langzaam ontkiemend, straks een grootsche, een heerlijke gedachte in u ontluiken doet, die u meêsleept, en bekwaamt tot heerlijke dingen voor zijn Koninkrijk.

Zelfs in het stoffelijke zijn ontdekkers en ondernemers soms schatrijk geworden, doordien God hun ongemerkt de kiem van een vindingrijke gedachte in het hoofd had doen rijpen.

Maar, en dit is het bange, hetgeen van verre aankwam in onze gedachten, kan ook, in bangen zin, doodsgevaarlijk voor onze ziel worden.

Ge kunt als kind reeds een woord hooren, een gesprek opvangen, een daad zien, die, zonder, dat ge het zelf ontwaart, u bezwangert met het zaad van een booze, en onheilige, en Satanische gedachte, en ook dat zaad kan ontkiemen, en straks tot een macht in u worden, die u benadeelt, u vergiftigt, en u ten slotte verlokt en verleidt tot zware zonde tegen uw God.

Wie dit nu indenkt, zal heel anders met zichzelven, en met anderen omgaan, dan de man die zijn gedachten voor „kinderen van het oogenblik" houdt.

Met *zichzelven*.

Hij toch zal bedenken, dat een boek dat hij leest, een gesprek dat hij houdt, een omgang waaraan hij zich overgeeft, en toestanden waarmeê hij in aanraking komt, hem precies evenzoo geestelijk besmetten kunnen, als de aanraking met een besmettelijk kranke zijn bloed.

Hij zal inzien, dat het nog niets zegt, of dit alles hem op *het oogenblik* geen kwaad doet, want dat voor hem, evenals bij de lichamelijke besmetting, een tijd van *incubatie* aan het uitbreken der ziekte voorafgaat.

En zoo zal hij waakzaam worden, waakzaam tegen de *invloeden* die op zijn ziel kunnen uitgaan en mijden hetgeen hij weet dat kwaad is, ook al voelt hij zelf er de booze inwerking nog niet van op zijn denkwereld.

En ook zal hij, bij het uitkomen en voortbrengen van zijn gedachten, scherpe keur houden. Op het oogenblik van dat uitkomen *kan* er nog heerschappij over onze gedachten door ons worden uitgeoefend. En juist dit is de Christelijke *bedachtzaamheid*.

Maar ook zal hij anders verkeeren *met anderen*.

Denk maar wat verschil het met de opvoeding maakt. Of wat zaad van ongeloof, dat veel later pas ontkiemt, kan niet in het hart van mijn kind gestrooid worden, zoo ik het onvoorzichtig in verkeerde omgeving zend of stuur naar een school zonder God. Hoe duidelijk wordt het dan niet, dat een verkeerd, slecht boek nu reeds in het hart van mijn kind het gif kan druppelen, dat eerst over jaren in zielsbederf zal uitbreken.

Het is zoo fout, om bij de opvoeding alleen op het oogenblik, en op hetgeen nu reeds in het bewustzijn ontwaakte, te zien; en als men op een kaart kon uitteekenen, hoe het kwaad in het hart en 't hoofd van uw kind ongemerkt inkwam, in stilte ontwikkelde, en toch over jaren pas uitbrak, wat zou menig vader en menige moeder dan niet schrikken van zichzelf, dat ze zoo roekeloos slecht voor hun kind hadden gewaakt en gezorgd.

In dit ongemerkt sluipend naderen van verdervende gedachten, dat toch een feit is, ligt iets zoo angstigs, zulk een macht van Satan.

Maar... en dit is het vertroostende: God verstaat *van verre* ook die booze, van verre naderende, en eerst langzaam ontkiemende gedachten, en Hij waakt er tegen, met altoos nabijzijnde genade.

En ook, gij kunt voor uw God in het gebed ook het gevaar van die omsluipende gedachtenzonden, van uzelven en van uw kinderen brengen.

Meer nog, boos zaad kan niet in elk hart ontkiemen.

Het ontkiemt niet, als de zielsgrond er ongeschikt voor is.

En zoo kunt ge in de zielsgemeenschap met uw God die innerlijke reiniging najagen, die uw hart ten slotte geheel ongeschikt maakt, om er het zaad der satanische gedachten in te doen ontluiken tot neteligen bloemknop en tot giftige vrucht.

Amsterdam, 27 Jan. 1899.

Het rijke leven.

III.

Een ander niet minder belangrijk gevolg van dit independentistisch parochiestelsel is het buiten alle kerkelijk verband staan van meer dan de helft der bevolking.

Bij het lezen van statistieke opgaven over het kerkelijke leven in de Vereenigde Staten, staat men dan ook bij eersten oogopslag min of meer verbaasd.

De geheele bevolking bedraagt een zeventig millioen zielen, en alle kerkelijke statistieken saam brengen het niet verder dan tot een goede *twintig* millioen. Een berekening, die, werd ze zonder nader onderzoek gevolgd, tot de gansch verkeerde voorstelling zou leiden, dat er in de Vereenigde Staten 50 millioen Heidenen, Mahomedanen, Joden of Atheïsten zijn. En een statistiek, die, werd ze in haar bijzonderste cijfers als maatstaf genomen, u den indruk zou geven, als hadden de Roomschen in Amerika het meest van allen in de melk te brokkelen.

Die cijfers toch wijzen bijna 6½ millioen Roomschen aan, en slechts ruim 4½ millioen Methodisten, bijna 4 millioen Baptisten, een kleine 2 millioen Presbyterianen of Gereformeerden, 1¼ millioen Lutherschen, een goed ½ millioen Episcopalen en dito ½ millioen Congregationalisten, en voorts een kleine 1½ millioen verdeeld over een goede 120 verschillende belijdenissen of denominations.

Mag hieruit nu afgeleid, dat de Roomschen ruim één derde der bevolking uitmaken, omdat ze 6½ millioen op de 20 millioen „churched people" tellen? In het minst niet. Al hebben ze toch in de „churched people" ruim 34 pCt., op de bevolking vindt ge slechts 10 pCt. Roomsch-Katholieken.

En evenzoo zoudt ge u vergissen, zoo ge dacht, dat de 50 millioen, die onder geen der kerken of denominations wordt opgegeven, daarom ook buiten de Christelijke religie stond. Deze 20 millioen toch zijn uitsluitend diegenen, die zich opzettelijk bij een bepaalde kerk hebben aangesloten, en die allen die wel ter kerk gaan, maar niet op het boek staan, tellen niet meê. Dit verklaart dan ook het hooge cijfer van de Roomschen. Zij die van Roomsche herkomst, uit Ierland en andere landen emigreerden, sloten zich bijna zonder uitzondering *allen* bij de Roomsch-Katholieke kerk aan en deze komen daarom op de statistieke lijst in hun volle kracht uit.

Maar zoo is het onder de Protestanten niet.

Veeleer kan men zeggen, dat het publiek dat nog zeer getrouw in de tallooze Protestantsche kerken opkomt, uit drie categorieen bestaat. Ten eerste uit hen, die tot het heilig Avondmaal zijn toegelaten. Ten tweede uit hen, die, zonder nog tot het heilig Avondmaal te zijn toegelaten, toch als *members* van de kerk te boek staan. En ten derde uit hen, die noch ten heilig Avondmaal komen, noch als leden aangesloten zijn, maar toch *kerken*. Men kan dus kortweg zeggen uit *Avondmaalgangers, Kerkleden* en *Kerkgangers*, terwijl men bij die laatsten dan weer onderscheid moet maken tusschen *vaste* en *losse* Kerkgangers, d. i. tusschen hen, die zoogoed als elken Zondag zich in eenzelfde kerkgebouw vinden laten, en hen, die echt-nomadisch her- en derwaarts zwerven.

Natuurlijk gaat deze verdeeling in drie categorieen niet stipt voor alle „denominations" door. Zoo b.v. deelt de Christelijke Gereformeerde kerk, die uit ons land daar overgeplant is, in „Avondmaalgangers," „Huisgezinnen" en „Zielen" in; maar de eerst opgegeven verdeeling is de echt Amerikaansche.

Zonder overdrijving mag men intusschen zeggen, dat bij deze 20 millioen, die kerkelijk ingedeeld zijn, nog 10 millioen losse kerkgangers komen, en dat alzoo de helft der bevolking kerkt. Een resultaat dat stellig niet *ongunstig* kan heeten. Aftrek van kleine kinderen, ouden van dagen en kranken, en wie thuis moeten blijven om hen te verzorgen, dwingt toch tot aftrek van minstens één vierde der bevolking, terwijl een zeer groot aantal van oudere kinderen wel niet kerkt, maar toch op de Zondagsschool komt.

Te Amsterdam gaat van de Protestantsche bevolking niet meer dan één klein vierde geregeld op; in Amerika, door elkaar genomen, ruim 60 pCt., zoodat er onder dát gezichtspunt over Amerika metterdaad niet te klagen valt.

Dit is niet overdreven.

De 142.521 kerken in Amerika bevatten saam 43.564.863 zitplaatsen, of na aftrek van de 2.450.858 in dubbel gebruik 41.114.005, volgens de telling van 1890 (zie *Abstract of the Eleventh Census* Washington 1893 p. 258). De gezamenlijke gebouwen zijn ruim 1600 millioen waard.

Maar wel valt te klagen, dat men op die wijs heel het besef van wat de kerk zijn moet vervalscht.

Vooreerst toch heeft men een onderscheiding ingevoerd tusschen de *corporation* en de eigenlijke *church*, die zich niet rechtvaardigen laat. Ook zij, die nog niet tot het heilig Avondmaal zijn toegelaten, behooren wel terdege tot de kerk. Of zoo ze hier niet toe behooren, dan mogen ze ook geen leden van de „corporation" zijn. Heel deze onderscheiding is in den grond Baptistisch, miskent het Genadeverbond, ziet de beteekenis van den Kinderdoop voorbij, rukt de kerk los uit haar historisch verband, en doet de kerk telkens opnieuw opkomen uit individueel zich aanmeldende leden.

Het is metterdaad een in den grond verkeerde opvatting van den *Doop*, die hier geleid heeft tot een principieel verkeerde opvatting van de *Kerk*, en het kan dan ook niet verwonderen, dat het Baptisme in de Vereenigde Staten tweemaal zoo sterk staat als alle Presbyterianen en Gereformeerden saam.

Zooverre is dan ook de belijdenis van het Verbond uit het oog verloren, dat anders kerkelijke mannen, zooals b.v. Prof. Dr. Strong, te Rochester New-York, nog leukweg in een geleerd werk (want dat is zijn Dogmatiek) schrijven kon, dat het Verbond en heel de Verbondsleer een uitvindsel is van Coccejus, en eerst uit hem opkwam.

Gelukkig hebben onze emigranten uit Nederland desaangaande reeds helderdere en betere begrippen verspreid, en met name Prof. Dr. Vos van Princeton heeft door zijn ook onder ons bekend Tractaat over het Verbond, veel dwaling afgesneden.

Maar al aarzelen we geen oogenblik deze schaduwzijde van het kerkelijk leven in Amerika naar verdienste te castigeeren, zóó zelfs, dat we er nog op terug moeten komen, hier staat tegenover, dat *de Joodsche zuurdeesem van de volkskerk*, met al den valschen schijn van volstrekt ongeloovigen, die als leden van Christus' kerk te boek staan, in Amerika radicaal overwonnen is.

Emerson, Amerika's diepzinnige denker, gaf hier in eigen voorbeeld het bewijs van, toen hij, zijn geloof verliezende, ook ophield den schijn aan te houden. Zelfs de Unitariërs, die het verst afdoolden, zijn nog volstrekt geen onverschilligen of atheïsten. En die niet zoo kleine schare van spotters, volstrekt onverschilligen en godloochenaars, die hier te lande nog trouw bij de Ned. Hervormde kerk blijft huizen, bezit in Amerika althans de oprechtheid, om *buiten* alle kerkelijk verband te blijven staan. Zelfs mag gezegd, dat ze in Amerika van geen kerk meer lid kunnen blijven. Het persoonlijk contact tusschen het kerkelijk bestuur en de enkele personen is daartoe te groot. Hun tegen-Christelijke zin zou uitkomen, en men zou ze niet langer dulden.

De oud-Joodsche geest, die Europa nog vergiftigt, door te willen, dat alle inwoners van een land, de spotters, onverschilligen en godloochenaars incluis, tot dit of dat kerkgenootschap zullen behooren en kerkelijk zullen zijn ingedeeld, is er in Amerika uit.

Men verstaat er de waarheid, dat de kerk onder de bedeeling des Nieuwen Verbonds, niet meer als onder het Jodendom een volkskerk is, maar een wereldkerk is geworden, en alzoo niet meer „alle landgenooten", maar alleen „hen, die in Christus geheiligd zijn", kan bevatten.

In Europa vergoelijkt men dit dan door te zeggen, dat men op die manier altoos nog invloed op zulke harden van hart kan uitoefenen; maar in Amerika begrijpt men, dat men iemand niet in het Koninkrijk opneemt om hem te bewerken, maar hem bewerken moet om hem in het Koninkrijk in te brengen, en dat bij dezulken niet het leugenachtige lidmaatschap van een kerk, maar de „innere mission" het gewenschte doel moet bereiken.

Terwijl dan ook te Amsterdam b.v. tienduizenden van die dusgenaamde leden der kerk in den wilde leven, en straks in den blinde wegsterven, staan dezulken in Amerika wel buiten de kerk, maar worden door de „innere mission," of dusgenaamde „hom-mission" opgezocht. En let men er nu op, dat het pauperisme, gelijk wij dit in Europa nog steeds te betreuren hebben, in Amerika eenvoudig niet bestaat, doordat er werklieden zijn die er *f* 10 per dag d. i. *f* 3000 's jaars verdienen, onderwijl het vleesch en het brood er goedkooper is dan hier, dan zal men tevens gevoelen, hoeveel minder de bezwaren zijn, waarmeê die „home-mission" te worstelen heeft, vergeleken bij ons dusgenaamd „huisbezoek" in achterbuurten, uitgaande van een zich noemende Volkskerk, die tot zelfs *de helft* van het volk niet eens *nominaal* op haar boeken heeft.

Ook hier blijkt dus geheel hetzelfde wat we bij andere eigenaardigheden van het kerkelijk leven in Amerika opmerkten.

De kerkformatie, gelijk ze in elkaar zit, deugt stellig niet, gaat uit van een verkeerd beginsel, en vervalscht de belijdenis van Doop, Verbond en Kerk. Maar niettegenstaande dit gebrek in de formeerende drijfkracht, heeft de kerk van Christus toch ook uit dit kwaad iets goeds doen voortkomen. In theorie door het uitdrijven van den Joodschen zuurdeesem, en practisch door het uitbannen van een onwaren schijn, en door een veel beter bewerken van de massa's.

Men kan dan ook veilig zeggen, dat deze zonderlinge kerkformatie opkwam uit reactie tegen de tegenovergestelde formatiefout, die in Europa was ingeslopen.

In Europa had men de oude dwaling van het Jodendom weêr opgenomen, en, met beroep op het Oude Testament, oud Joodsche vormen nabootsend, alle tegenstelling tusschen het Koninkrijk van God en het Koninkrijk der wereld opgegeven. Kerk en Burgerstaat waren één geworden. Kerkelijke bevolking en Landsbevolking golden voor één hetzelfde. Er was geen onderscheid.

En toen nu de ellendige gevolgen van dezen Joodschen zuurdeesem, waartegen de heilige apostel met zulk een mannenmoed gestreden had, al meer voor aller oog uitkwam, heeft men in de nieuwe wereld, zeker op te eenzijdige wijze, maar dan toch met energie en moed, zich tegen dit booze kwaad gekant, en is deswege, door te sterk over te hellen, vervallen in het tegenovergestelde euvel.

Terecht liet men de Volkskerk los, en deed weêr scherp de tegenstelling tusschen Christendom en wereld uitkomen, alleen maar men zag voorbij, dat niet alleen de wereld, maar ook de kerk van Christus op haar beurt, een organischen saamhang bezit.

Zoo liet men aan de Burgermaatschappij al de kracht van het organisch leven. Daar was het ééne land, het saamhoorende volk, en de ééne regeering, maar op Christelijk erf had men niets dan losse individuen, die deden wat goed was in hun oogen.

En zoo werd het niet: het *Koninkrijk* Gods tegenover het *Koninkrijk* der wereld, maar enkel persoonlijke geloovigen, die zonder het verband van de geslachten, zonder Verbond, zonder Koning, en zonder Organisatie, tegen de machtige Burgermaatschappij overstonden.

Tegen het vloeken.

De optocht van Roomsche zijde te Brooklyn in het openbaar tegen het vloeken gehouden, gaf ons aanleiding er op te wijzen, dat zulk een publieke actie ten onzent van Roomsche zijde uitbleef.

Hiertegen ging een protest uit in de *Residentiebode* van dezen inhoud:

In het hoofdartikel van gisteren, lees ik in *De Residentiebode* een artikel van Dr. Kuyper, waarin hij zegt: „Als leden van het omgeorganiseerde anti-vloekverbond deden zich in ons „land, welbezien, alleen de steile Gereformeerden kennen, en althans onze Roomsche landgenooten deden aan dezen socialen kruis„tocht tegen de zonde der loslippigheid niet „meê enz. enz. De Roomschen gaan te Brook„lyn in den strijd tegen het vloeken voorop, en „het zijn niet de fijnen, maar de Roomschen, „die door openlijk protest het ellendige vloeken „willen uitroeien."

Dat Dr. Kuyper niet op de hoogte is, van wat er bij ons, Roomschen, in ons land geschiedt, zal niemand hem euvel duiden, maar juist omdat de man onder dat opzicht klaarblijkelijk in groote onwetenheid verkeert, dient hij te worden ingelicht. Men behoeft niet naar Amerika te gaan om een plechtigen optocht te zien, met wuivende banieren, een optocht tegen het vloeken. Verleden Zondagavond had in de schoone Mariakerk in de Elandstraat de jaarlijksche plechtige processie (optocht) plaats, tot eerherstel aan God, voor het ellendig vloeken en godslasteren.

Deze was de eereoptocht van het *Geestelijk Verbond*, dat sinds bijna twintig jaren in die parochie is opgericht en duizenden leden telt. Die leden ijveren, zoowel door woord als door voorbeeld, tegen het vloeken. Iederen eersten Zondag van de maand hebben zij hunne maandelijksche avondvergadering, waarin een woord ter opwekking van den kansel door den ijverigen directeur van het *Geestelijk Verbond* gesproken wordt. Bij den avonddienst (eens lof) wordt telkens in het openbaar gebeden tot bekeering der zondaren, die zich schuldig maken aan godslastering en het spreken van ontuchtige taal. Het verbond tegen het vloeken, wat zoo bloeit in de Mariakerk, bloeit in honderden parochieën van ons land, en genoten wij in ons klein landje dezelfde vrijheid van godsdienst als onze Amerikaansche geloofsgenooten genieten, dan zou spoedig dezelfde plechtige optocht, die nu binnen de kerkmuren zich moet bepalen, in allen luister openbaar door onze straten trekken, zooals dat nog in Noord-Brabant en Limburg geschiedt.

Dit strekke tot inlichting aan Dr. Kuyper.

Met de meeste hoogachting,

Een Zelateur van het „Geestelijk Verbond."

De heer Mulder, pastoor te Bredevoort, deed echter nog beter, en zond ons het reglement van dit Verbond, dat voluit heet: *Verbond ter uitroeiing van Godslastering, verwenschingen en onkuische gesprekken*, en waarvan de eerste artikelen aldus luiden:

1. Al wie in deze vereeniging is ingeschreven, maakt een vast voornemen om zich van godslasteringen, verwenschingen, lichtvaardig zweren en het spreken van onkuische woorden, met de meeste zorgvuldigheid te wachten, daarom nimmer te lachen noch op eenige wijze daaraan deel te nemen.

2. Ouders en oversten, leden van dit Geestelijk Verbond, zullen, voor zooveel zij kunnen, bij hunne kinderen en onderhoorigen, bij hunne dienstboden en werklieden, deze zonden door al hun gezag beletten.

3. Elk lid dezer vereeniging zal, bij het hooren van godslasteringen, verwenschingen, lichtvaardig zweren of onkuische woorden, den plichtige met Christelijke liefde berispen, of zoo de voorzichtigheid het stilzwijgen mocht vorderen, ten minste in het hart tot God verzuchten: zeggende: *de Naam des Heeren zij gezegend*, of *geloofd zij Jezus Christus*, of, *schep in mij o God! een zuiver hart*; daarenboven zal men naar omstandigheden op eenige wijze zijn misnoegen betoonen b.v. door zich te verwijderen, door van andere zaken te spreken, enz.

4. Elk lid zal dagelijks, tenminste eenmaal het *Onze Vader* en *Wees gegroet* bidden voor de bekeering dergenen, die zich aan vloeken of aan ontuchtige taal schuldig maken.

5. Daarenboven zal voor de bekeering van die zondaren, of voor de volharding der rechtvaardigen alle Zondagen de Priester vóór of na de H. Dienst bidden vijfmaal het *Onze Vader* en *Wees gegroet* met het *Eer zij den Vader en den Zoon en den H. Geest*, vooraf het volk daartoe opwekken door: *laat ons bidden voor de bekeering der vijanden van Gods H. Naam, en voor de volharding Zijner getrouwe vereerders en die zuiver van harte zijn.*

We erkennen gaarne, dat we met het bestaan van dit Verbond onbekend waren, en niet minder dat het bestaan er van ons een oorzaak van ongeveinsde vreugde is. Alles toch wat tot hooger eerbiediging van Gods heiligen Naam kan leiden, verdient niet alleen toejuiching maar zelfs dank.

Wat we echter betwijfelen is, of dit reeds op één lijn kan worden gesteld met wat we uit Brooklyn meldden.

Reeds het feit, dat bij het groote publiek niets van het bestaan van dit Verbond bekend was, wijst het verschil uit.

Te Brooklyn en in heel New-York verkeerde een ieder onder den indruk van de machtige en indrukwekkende demonstratie, hier wist buiten den Roomschen kring niemand er van.

En wat de schrijver in de *Residentiebode* zegt, dat dit aan onze wetten ligt, want dat processiën in de noordelijke provincien verboden zijn, heft dit verschil niet op.

Ook te Brooklyn was het volstrekt geen processie, maar een optocht, een manifestatie, van de 11,000 leden van den Bond, en we zien niet in, waarom een burgemeester ten onzent het demonstreeren tegen het vloeken, door zulk een optocht van Bondsleden, beletten zou, met of zonder Kruis in het Vaandel.

Al handhaven we dus het verschil, toch vermindert dit in niets onze waardeering van dit Verbond, en het is ons een voorrecht, dat we door ons artikel het bestaan van dit Verbond meer algemeen ter kennisse ook van ons publiek mochten brengen.

We zijn geen *eclectici* en gaan niet meê met het Fransche zeggen: *Je prends mon bien, où je le trouve*, maar wel hopen we wat goed, en eerlijk is, en wel luidt, steeds ook in kerkelijke tegenstanders te blijven eeren.

Alleen in Limburg en Noord-Brabant schijnt nu en dan een manifestatie plaats te grijpen, die met het Brooklynsche demonstreeren meer op één lijn kon worden gesteld.

Althans in de *Residentiebode* van 21 Januari schrijft een Limburger dit:

Die optochten met banieren, wapperende boven de hoofden der honderden, somwijlen duizenden deelnemers — die brandende lantaarns bezijden het H. Altaargeheim — die grijsaards en kinderen — die heeren en werkliedenvereenigingen met hunne banieren — die dames uit alle standen — die zang- en muziekvereenigingen — de geestelijkheid in volle kerkornaat — dat bidden — dat zingen van liedertafels — die statige en plechtige tonen der fanfares — die moeten een Christelijk gemoed wel treffen. Ik althans heb ze menigmaal in Limburg mogen bijwonen in de hoofdstad zelve.

En voorts:

Over „Vloeken" nog een woordje.

't Zal ongeveer veertien jaar geleden zijn, dat ik mij in de gemeente W. in Limburg bevond, ongeveer een half uur buiten de kom. 't Was Augustus en het Augustuszonnetje stond in volle pracht en kracht aan den onbewolkten hemel. Vermoeid van mijne wandeling nader ik *Den Houteling*, eene eenzame doch zindelijke herberg. Terwijl ik binnentreed om eene verfrisching te bestellen, valt mijn oog op een gedrukte vrij groote kaart. Nu zal menigeen zeggen: „Onze *café's* hangen soms wel vol gedrukte kaarten (reclamekaarten)". Ja wel, dat is ook zuiver waar. Maar zulk een kaart (noem ze vrij reclamekaart voor de goede zaak) tot tegengaan van „vloeken" heb ik nooit, noch in Z. Holland, noch in N. Holland, noch in N. Brabant, waar ik ook menigmaal vertoefde, aangetroffen. De letters hadden een hoogte van ruim een decimeter bij eene dikte van ruim een centimeter, zoodat het oog er aanstonds moest op vallen. Daarop prijkte onder het „Alziende oog" HIER VLOEKT MEN NIET.

Ook trof ik in dezelfde gemeente een schilderij aan, waarop de afbeelding van den gekruisigden Heiland met al de marteltuigen aan den voet des Kruises. Daaronder stond te lezen:

„HIER VLOEKT MEN NIET."

Die trof ik aan bij niemand minder dan een gepensionneerd officier.

Doch genoeg daarover. Ik wilde alleen doen uitkomen, dat men zulke verre reizen niet behoefde te doen om *„optochten van Roomschen* te zien en te bewonderen;" dat het tegengaan van „vloeken" onder Nederlandsche Roomschen in lange na geen nieuwtje is.

Dit was ons onbekend, en we willen er wel bijvoegen, dat wij het alleszins zullen toejuichen, zoo ook benoorden Moerdijk, in societeiten en café's, in kazernen en op oorlogsschepen, zulke borden met het opschrift: *Hier vloekt men niet*, kunnen worden opgehangen.

Zelfs onze volkstaal bezoedelt het, als gelijk nu, allerlei vloeken en vuile, ontuchtige woorden tot in den mond van onze vrouwelijke straatjeugd bestorven liggen.